

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบพรรณนา (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะประจำกลุ่มงานของพยาบาลวิชาชีพ กับผลลัพธ์ทางการพยาบาล โรงพยาบาลทั่วไป เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2 โดยมีรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือพยาบาลวิชาชีพ ที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไป จาก โรงพยาบาลทั่วไป เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2 กระทรวงสาธารณสุข 5 โรงพยาบาล จำนวนทั้งสิ้น 1,381 คน (กระทรวงสาธารณสุข, 2555)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคือพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไป เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2 ที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไป 5 แห่ง จำนวน 310 คน มีขั้นตอนดังนี้

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 310 คน ดังตัวอย่างการคำนวณดังนี้ (Yamane, n.d. อ้างอิงใน บุญใจ ศรีสถิตยัณราภรณ์, 2553)

$$n = \frac{N}{N + Ne^2}$$

เมื่อ N = จำนวนประชากร e = ค่าความคาดเคลื่อน n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

$$\begin{aligned} n &= \frac{1,381}{1 + 1,381(0.05)^2} \\ &= 310.16 \\ \text{กลุ่มตัวอย่าง} &= 310 \text{ คน} \end{aligned}$$

ดำเนินการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน(Multiple-stage Random Sampling) คือ

1. สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม(Cluster Sampling) เลือกโรงพยาบาลทั่วไปเขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2

2. แบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนประชากร สัดส่วนจากขนาดประชากรและขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ 4. 45 : 1

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงพยาบาลตามสัดส่วน ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลระดับทั่วไป เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2

ลำดับ	โรงพยาบาล	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	เพชรบูรณ์	347	76
2	แม่สอด	291	66
3	สุโขทัย	264	60
4	สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	248	56
5	ศรีสังวรสุโขทัย	231	52
	รวม	1,381	310

ดำเนินการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากชื่อของพยาบาลวิชาชีพ ของโรงพยาบาลที่เป็นกลุ่มประชากร โดยวิธีเขียนชื่อและจับสลาก แบบไม่แทนที่ให้ได้จำนวน ตามกำหนดในแต่ละโรงพยาบาล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงาน ในโรงพยาบาลทั่วไป เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2 จำนวน 5 โรงพยาบาล ซึ่งมีทั้งหมด จำนวน 310 คน โดยใช้แบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ ให้กับหัวหน้าพยาบาลของทุกโรงพยาบาลและติดตามเก็บแบบ สอบถามได้ครบ ตรวจสอบแล้วมีความครบถ้วนและสมบูรณ์ ทั้งหมดจำนวนทั้ง 310 ฉบับ โดยมีรายละเอียด ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำแนกตาม โรงพยาบาลทั่วไป
เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2

โรงพยาบาล	จำนวนแบบ สอบถามที่ส่ง (ฉบับ)	จำนวน แบบสอบถามที่ สมบูรณ์ (ฉบับ)	ร้อยละ
เพชรบูรณ์	76	76	24.53
แม่สอด	66	66	21.30
สุโขทัย	60	60	19.35
สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	56	56	18.05
ศรีสังวรสุโขทัย	52	52	16.77
รวม	310	310	100.00

จากตาราง 2 พบว่า จำนวนพยาบาลวิชาชีพ ของโรงพยาบาลทั่วไป เขตพื้นที่เครือข่าย
บริการที่ 2 มีจำนวน 310 คน ผู้วิจัยได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบ และสมบูรณ์ จำนวน 310 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนใหญ่เป็นพยาบาลวิชาชีพ จากโรงพยาบาลเพชรบูรณ์ ร้อยละ 24.53
รองลงมาเป็นโรงพยาบาลแม่สอด โรงพยาบาลสุโขทัย โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสิน-มหาราช
และโรงพยาบาลศรีสังวรสุโขทัย คิดเป็นร้อยละ 21.30, 19.35, 18.05 และ 16.77 ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามกรอบในการ
วิจัย และตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบคำถาม ปลายปิดได้แก่ เพศ อายุ
สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา สถานที่ปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามระดับสมรรถนะประจำกลุ่มงานพยาบาลวิชาชีพ เป็นข้อความ
ทางบวก ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ ดังนี้

สมรรถนะด้านการพัฒนาศักยภาพคน	จำนวน 14	ข้อ คือข้อ	1 - 14
สมรรถนะด้านการดำเนินงานเชิงรุก	จำนวน 11	ข้อ คือข้อ	15 - 25
สมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์	จำนวน 14	ข้อ คือข้อ	26 - 39
สมรรถนะด้านการมองภาพองค์รวม	จำนวน 11	ข้อ คือข้อ	40 - 50

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นท่านสามารถปฏิบัติได้จริงในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นท่านสามารถปฏิบัติได้จริงในระดับมาก
- 3 หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นท่านสามารถปฏิบัติได้จริงในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นท่านสามารถปฏิบัติได้จริงในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นท่านสามารถปฏิบัติได้จริงในระดับน้อยที่สุด

การแปลผลคะแนน

การแปลผลคะแนนผลลัพธ์ทางการพยาบาล ดำเนินการนำคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละข้อมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย ใช้หลักการแปลคะแนนค่าเฉลี่ยดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2542)

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.50-5.00	หมายถึง ผลลัพธ์ทางการพยาบาลอยู่ในระดับสูงที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง ผลลัพธ์ทางการพยาบาลอยู่ในระดับสูง
2.50-3.49	หมายถึง ผลลัพธ์ทางการพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง
1.50- 2.49	หมายถึง ผลลัพธ์ทางการพยาบาลอยู่ในระดับต่ำ
1.00-1.49	หมายถึง ผลลัพธ์ทางการพยาบาลอยู่ในระดับต่ำที่สุด

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสมรรถนะประจำกลุ่มงาน กับผลลัพธ์ทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไป เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2 โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ใช้หลักการแปลคะแนนค่าเฉลี่ยดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2542)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ระดับความสัมพันธ์
0.70 – 1.00	สูง
0.30 – 0.69	ปานกลาง
0.00 – 0.29	ต่ำ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาความตรง (Validity) ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาค้นคว้าจากงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วนิยามศัพท์ตัวแปรที่ต้องการศึกษา สร้างคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแก้ไขแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการพยาบาล การวิจัยทางการพยาบาล เพื่อตรวจสอบ

ความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ที่กำหนด ความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา และความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามให้ตรงกับเรื่องที่ต้องการวัด (Content validity) จากนั้นนำมาหาความตรง โดยวิธี IOC (Item Objective Congruence) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดยกำหนด ข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.8 – 1.00 เท่านั้น (บุญใจ ศรีสถิตยัณราภูร, 2547) มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปทดลองใช้ ซึ่งจากการวิเคราะห์หาค่า IOC ของแบบสอบถามนั้นพบว่าในจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 80 ข้อ มีค่าIOC อยู่ระหว่าง 0.8-1.00 จำนวน 80 ข้อ จึงไม่มีข้อใดตัดทิ้ง

ตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งได้รับการปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติ งานประจำหอผู้ป่วยใน ของโรงพยาบาลกำแพงเพชร จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษา คือมีประสบการณ์การปฏิบัติงาน ไม่น้อยกว่า 1 ปี ไม่อยู่ในระหว่างลาศึกษาหรือฝึกอบรม หลังจากนั้นนำแบบสอบถามดังกล่าว มาวิเคราะห์ความเที่ยง โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการหาความเที่ยงของแบบสอบถาม พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับสมรรถนะประจำกลุ่มงานมีค่าความเที่ยง เท่ากับ .98 ข้อคำถามเกี่ยวกับผลลัพธ์ทางการพยาบาลมีค่าความเที่ยง เท่ากับ .97 โดยกำหนดเกณฑ์ในการยอมรับว่าเป็นข้อคำถามที่ดีคือมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.6 (บุญใจ ศรีสถิตยัณราภูร, 2547)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ติดต่อประสานกับผู้อำนวยการโรงพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตในการทำวิจัยจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวร ดำเนินการส่งถึงผู้อำนวยการ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย พร้อมแนบโครงร่างวิทยานิพนธ์และแบบสอบถาม

ติดต่อประสานกับหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการแล้ว ผู้วิจัยติดต่อทางโทรศัพท์กับหัวหน้าพยาบาล โรงพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยแนะนำตนเองชี้แจงวัตถุประสงค์ ประโยชน์ของการวิจัย ขอรายชื่อผู้ประสานงาน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของ

การวิจัย ลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ ขอความร่วมมือในการแจกและเก็บแบบสอบถาม ตลอดทั้งนัดหมายให้ส่งตรงถึงผู้วิจัย ตามที่อยู่บนซองติดแสตมป์ที่ผู้วิจัยจัดให้ภายใน 1 เดือน

รวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ส่งกลับคืน และโทรศัพท์ติดตาม สำหรับโรงพยาบาลที่ไม่ได้จัดส่งแบบสอบถามตามนัดหมาย นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ความ สมบูรณ์

บันทึกข้อมูล นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ความสมบูรณ์ โดยผู้วิจัยคัดแยก แบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาบันทึกข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล โดยใช้การแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

วิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะประจำกลุ่มงาน และผลลัพธ์ทางการพยาบาล โดยการ คำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะประจำกลุ่มงาน ต่อผลลัพธ์ทางการ พยาบาล โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากแบบสอบถามสมรรถนะประจำกลุ่มของพยาบาลวิชาชีพ กับผลลัพธ์ทางการ พยาบาลของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลทั่วไป เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 2 เป็นการสอบถามตามการรับรู้ของผู้ตอบ ผู้วิจัยจึงตระหนักว่าการพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัย มีความสำคัญอย่างยิ่ง จึงได้กำหนดการป้องกันผลกระทบด้านจริยธรรมที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้ตอบ แบบสอบถามและโรงพยาบาล ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงประธานกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบเรื่องจริยธรรมการวิจัย ในมนุษย์ เพื่อนำไปเป็นหลักฐานประกอบการขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการวิจัย หมายเลข เอกสารจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ ที่ 264/56 ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2556

2. มีเอกสารชี้แจงข้อมูล และคำแนะนำแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัย (Participant Information Sheet) ที่แจ้งสิทธิของผู้ตอบแบบสอบถามให้ทราบว่า มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมในการวิจัย ไม่ว่าจะผู้เข้าร่วมวิจัยจะเข้าร่วมการวิจัยหรือไม่ก็ตาม จะไม่มีผลกระทบต่อการทำงาน

3. การป้องกันผลกระทบต่อบุคคล ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ต้องระบุชื่อ และนามสกุลในแบบสอบถาม

4. การปกปิดข้อมูล แบบสอบถามทุกฉบับได้บรรจุลงในซองเอกสารสีน้ำตาลเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถใส่แบบสอบถาม กลับคืนให้แก่ผู้วิจัย ถือเป็น การปกปิดข้อมูลเป็นความลับ และไม่สามารถระบุถึงตัวผู้ตอบแบบสอบถามได้

5. การป้องกันผลกระทบทางลบต่อภาพลักษณ์ของโรงพยาบาล คำตอบที่ได้รับถูกนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ แปลผลข้อมูลโดยไม่มีอ้างอิงถึงตัวบุคคล แผนก และโรงพยาบาลที่ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดอยู่ และการรายงานผล ผู้วิจัยนำเสนอผลงานวิจัยโดยภาพรวมเท่านั้น ไม่มีการรายงานข้อมูลของโรงพยาบาลแต่ละแห่ง